

Національна екополітика: тенденції та проблеми

Сергій Шапаренко,
Екологічна група “Печеніги”,
Головний редактор Доповідей НУО “Громадська оцінка
національної екологічної політики” за 2014 і 2015 роки

Проект
«Розбудова екологічної демократії в Україні»

Цілепокладання

Виклики - проблеми, на які має реагувати державна політика.

Цілі політики - причини проблем, на вирішення яких спрямована політика.

Виклики екологічної політики України:

- Зміна клімату
- Залежність соціально-економічного зростання від використання природних ресурсів та подальшого, пов'язаного з цим, забруднення довкілля
- Екологічна несвідомість громадян України
- Надмірне та неефективне споживання природних ресурсів
- Екологічно незбалансований соціально-економічний розвиток
- Неспроможність та неадекватність системи державного управління належно забезпечувати виконання функцій та здійснювати повноваження в сфері захисту довкілля
- Підписання Угоди про Асоціацію «Україна-ЄС»

Стратегія державної екологічної політики України на період до 2020 року (**СНЕП**)

Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки (**НПД**)

<p style="text-align: center;">Цілі політики згідно СНЕП</p> <p style="text-align: center;">Виклики політики</p>	1. Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості	2. Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки	3. Досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища	4. Інтеграції екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління	5. Припинення втрат біологічного та ландшафтно-го різноманіття і формування екологічної мережі	6. Забезпечення екологічно збалансовано-го природокористування	7. Удосконалення регіональ-ної екологічної політики
Зміна клімату	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Залежність соціально-економічного зростання від використання природних ресурсів та подальшого, пов'язаного з цим, забруднення довкілля	+/-					+/-	
Екологічна несвідомість громадян	+						
Надмірне та неефективне споживання природних ресурсів	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-	+/-
Екологічно незбалансований соціально-економічний розвиток	+/-	+/-	+/-	+/-		+	+/-
Неспроможність та неадекватність системи державного управління належно забезпечувати виконання функцій та здійснювати повноваження в сфері захисту довкілля				+/-			+/-
Підписання в 2014 році Угоди про Асоціацію «Україна-ЄС»		+					

Протягом 2015 року Мінприроди України, за підтримки проекту ЄС «Додаткова підтримка Міністерства екології та природних ресурсів у впровадженні Секторальної бюджетної підтримки (СБП)», було оцінене виконання СНЕП та НПД.

Обидва документи – Оцінка та Діагностика - були використані для розробки проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» (**СНЕП-2**) та Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2016-2020 роки.

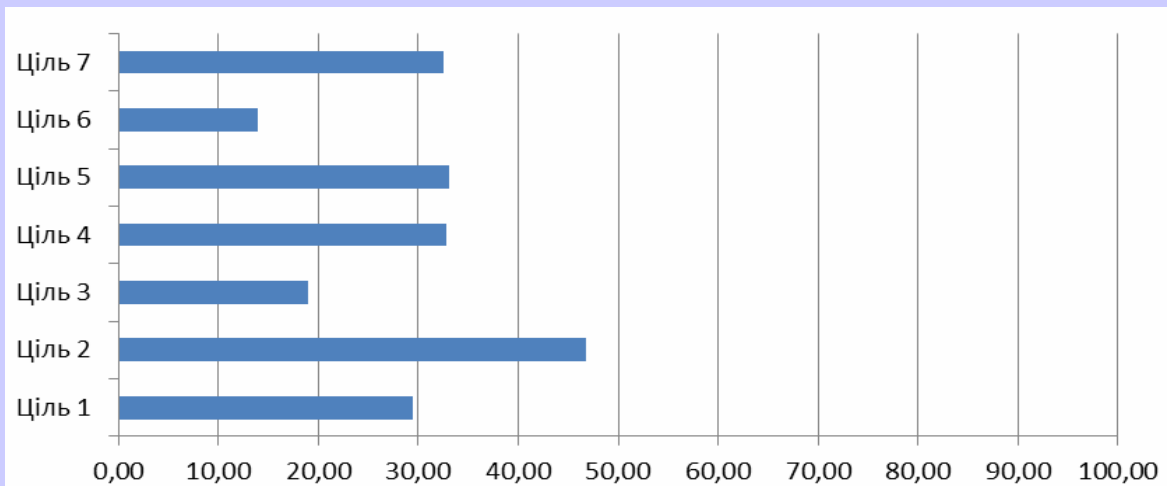
<p style="text-align: center;">Цілі політики згідно СНЕП-2</p> <p style="text-align: center;">Виклики політики</p>	<p>1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва</p>	<p>2. Забезпечення сталого розвитку та використання природно-ресурсного потенціалу України</p>	<p>3. Забезпечення інтеграції екологічної політики в процес соціально-економічного розвитку України</p>	<p>4. Досягнення стану довкілля, який забезпечить соціально прийнятні рівні ризиків для цілісності екосистем та здоров'я населення</p>	<p>5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління</p>
Зміна клімату	+/-	+/-	+	+/-	+/-
Залежність соціально-економічного зростання від використання природних ресурсів та подальшого, пов'язаного з цим, забруднення довкілля	+/-	+	+/-	+/-	+/-
Екологічна несвідомість громадян	+				
Надмірне та неефективне споживання природних ресурсів	+/-	+	+/-	+/-	
Екологічно незбалансований соціально-економічний розвиток	+/-	+	+	+/-	+/-
Неспроможність та неадекватність системи державного управління належно забезпечувати виконання функцій та здійснювати повноваження в сфері захисту довкілля		+/-			+
Підписання в 2014 році Угоди про Асоціацію «Україна-ЄС»	+	+	+	+	+

Порівняння відповідності викликам цілей СНЕП і СНЕП-2

СНЕП		СНЕП-2	
5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	4. Досягнення стану довкілля, який забезпечить соціально прийнятні рівні ризиків для цілісності екосистем та здоров'я населення	+/-	+/-
	3. Забезпечення інтеграції екологічної політики в процес соціально-економічного розвитку України	+	+/-
	2. Забезпечення сталого розвитку та використання природно-ресурсного потенціалу України	+/-	+
	1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	+/-	+
	7. Удосконалення регіональної екологічної політики	+/-	+
	6. Забезпечення екологічно збалансованого природокористування	+/-	+/-
	5. Припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі	+/-	+
4. Інтеграції екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління	3. Досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища	+/-	+/-
	2. Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки	+/-	+
	1. Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості	+/-	+
3. Досягнення стану довкілля, який забезпечить соціально прийнятні рівні ризиків для цілісності екосистем та здоров'я населення	2. Забезпечення сталого розвитку та використання природно-ресурсного потенціалу України	+/-	+
	1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	+/-	+
	7. Удосконалення регіональної екологічної політики	+/-	+
	6. Забезпечення екологічно збалансованого природокористування	+	+
	5. Припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття і формування екологічної мережі	+/-	+
2. Поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки	1. Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості	+/-	+
1. Підвищення рівня суспільної екологічної свідомості			

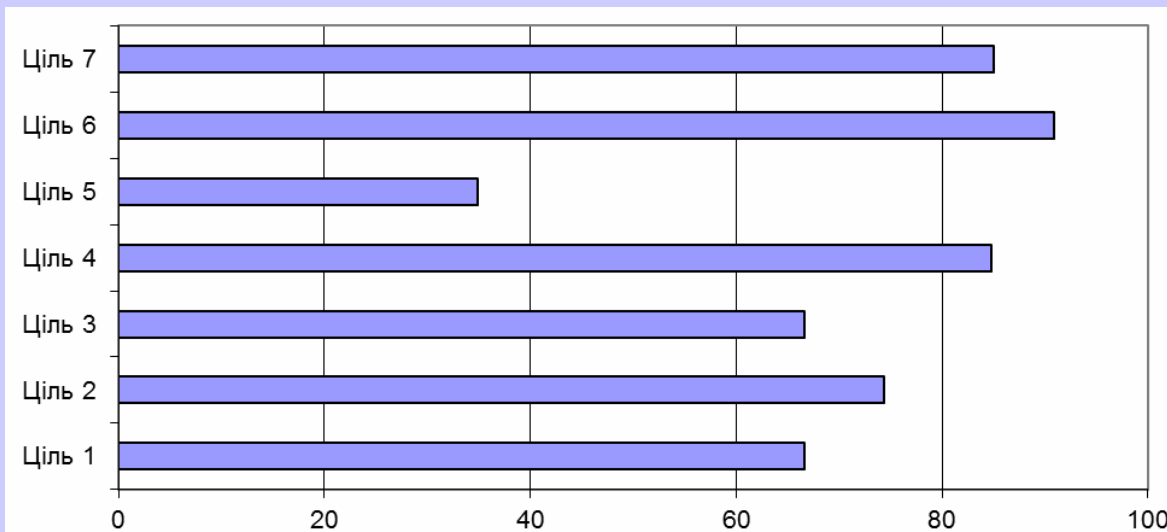
Реалізація політики: досягнення цілей СНЕП і виконання завдань НПД

Середній відсоток виконання заходів НПД в цілому (2011-2015 рр.) склав усього 29,65%.

Виконання заходів НПД (2011-2015) за цілями СНЕП, %.

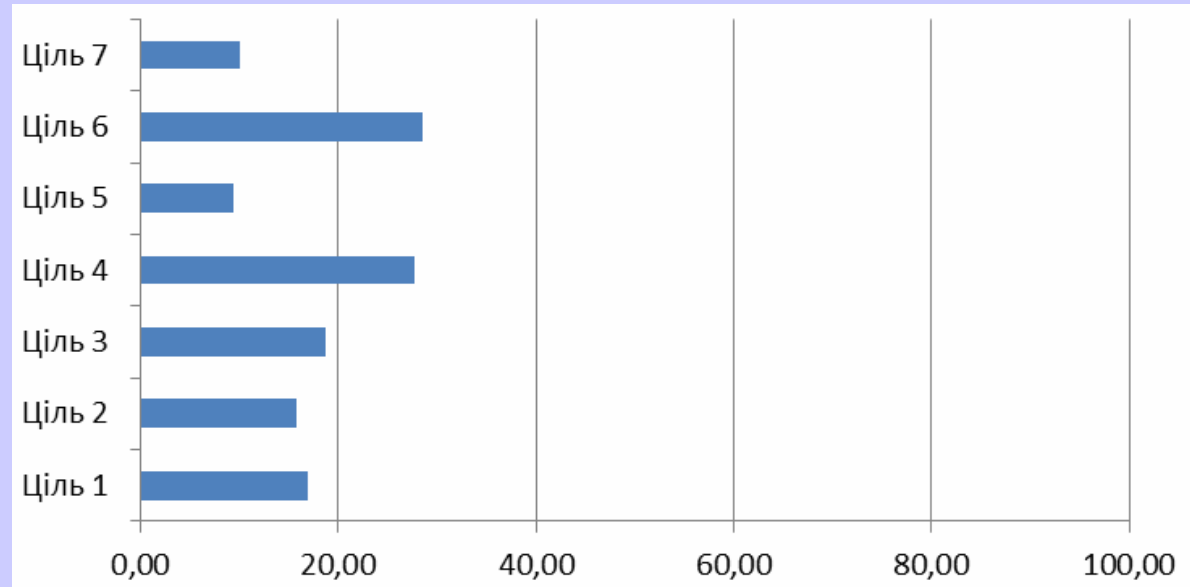
Практично, на 80% заходів усього НПД фінансування передбачено не було.

Заходи НПД (2011-2015) на які в НПД не було зазначено обсягу коштів на їх реалізацію (2011-2015) за цілями СНЕП, % заходів.

Близько 20% передбачених заходів НПД за всі роки не були виконані жодним чином. Виконання значної частини заходів (40% від кількості) була оцінена експертами як така, що імітувалася, або була тільки позначена.

Кількість заходів НПД (2011-2015) за цілями СНЕП, які жодним чином не були виконані, %.

- Дуже часто звітні матеріали, зазначені у Звіті, не відповідали завданням, вказаним у конкретних заходах.
- Заходи, зазначені у загальних звітах про діяльність Мінприроди України за 2011-2015 роки, не відповідають рубрикації СНЕП та НПД. Висновок – ці заходи не мають жодного відношення до НПД і СНЕП, і стосувалися, в основному реакції Мінприроди на розпорядження і вказівки КМУ.
- Із завдань НПД виконуються тільки ті, виконання яких передбачено іншими нормативно-правовими актами, а ще краще – які виконуються за домовленостями із європейськими структурами, і на які є донорське фінансування.

Разом це свідчить, що **система реалізації НПД та досягнення цілей СНЕП нецілісна і некерована.**

НПД буде виконуватися тільки тоді, коли він відповідатиме реальній стратегії уряду.

Основний конфлікт заінтересованих сторін

**Надмірне і неефективне
споживання природних ресурсів
та контроль за їх використанням**

Політичні
організації
сфера впливу

**Фінансово-промислові
групи**

Органи державної влади,
органи місцевого
самоврядування

Засоби масової
інформації

Малий та середній бізнес

*спеціальне використання
ресурсів, обмеження
контролю за ним*

Місцеві громади

*загальнодоступне
користування ресурсами,
підсилення контролю*

Екологічні
громадські
організації

Дякую за увагу!